

ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ ГІГ-ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

Стрімкий розвиток цифрових технологій, з одного боку, та виклики пов'язані з пандемією COVID-19 та війною призвели до зміни специфіки праці та широкого розповсюдження так званої гіг-економіки, яку ще можна охарактеризувати як ринок короткострокових контрактів, або економіка вільного заробітку.

Як зазначається у [1], гіг-економіка складається з трьох компонентів:

- незалежні працівники, які оплачуються за «гіги» (завдання або проекти) на противагу працівникам на окладі чи погодинній оплаті; - клієнт, який потребує специфічних послуг, наприклад довести до необхідного місця, чи доставити що небуть; - компанії, що поєднують безпосередньо робітника і клієнта, використовуючи відповідне програмне забезпечення.

Стрімке зростання кількості гіг-працівників протягом останніх років пришвидшилось з розвитком нових технологій, що дозволили безпосередню взаємодію між провайдерами і клієнтами, а також складністю пошуку традиційної, стабільної роботи. З одного боку, технологічні платформи на основі додатків заміняють людей як посередників, щоб швидко та легко підключати споживачів та виробників, дозволяти людям виконувати різноманітні завдання для абсолютно незнайомих людей на основі попиту в режимі реального часу. З іншого боку, люди все більше тяжіють до цього нетрадиційного сектору зайнятості або для того щоб доповнити свій поточний дохід, або просто тому, що вони не можуть/не хочуть знайти традиційні, штатні посадові оклади.

Варто зауважити, що в Україні з метою нормативно-правового регулювання відносин, що виникають при укладанні гіг-контракту, прийнято Закон України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» [2]. Зазначеним законом встановлюється правовий режим Дія Сіті - сукупність правових норм, якими визначаються права та обов'язки особи, що виникають, змінюються та припиняються у зв'язку із зверненням про набуття, набуттям та втратою статусу резидента Дія Сіті. Саме в цьому законі вперше надано правове визначення поняття «гіг-контракт», як цивільно-правовий договір, за яким гіг-спеціаліст зобов'язується виконувати роботи та/або надавати послуги відповідно до завдань резидента Дія Сіті як замовника, а резидент Дія Сіті зобов'язується оплачувати виконані роботи та/або надані послуги і забезпечувати гіг-спеціалісту належні умови для виконання робіт та/або надання послуг, а також соціальні гарантії.

Виходячи із вищезазначеного, державі необхідно врахувати виклики поширення такого явища, як гіг-економіка та навчитися використовувати переваги, які вона несе. Її зростання є світовою тенденцією, і ця тенденція не виявляє ознак уповільнення. Саме тому необхідно визнати, що ці зміни вже відбуваються і бути готовими до їх адаптації. Завданням держави є проінформувати своїх громадян про працевлаштування у гіг-економіці, як законне і, відповідно, потребує сплати податків, отримання у разі необхідності потрібних дозвільних документів тощо.

Перелік посилань:

- 1.[Електронний ресурс] - Режим доступу: www.naco.org/featured-resources/future-work-rise-gig-economy
2. Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні : Закон України від 15.07.2021 р. No 1667-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text> (дата звернення: 18.11.2022)